

Yleisön oikeus tutustua Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjoihin

Euroopan parlamentin päätöslauselma 14. tammikuuta 2009 yleisön oikeudesta tutustua Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjoihin (asetuksen (EY) N:o 1049/2001 täytäntöönpano) (2007/2154(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen ja erityisesti sen 254 artiklan velvollisuudesta julkaista säädökset sekä 255 artiklan 2 kohdan EU:n kansalaisten ja sen alueella asuvien oikeudesta tutustua Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjoihin,
- ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen ja erityisesti sen 207 artiklan 3 kohdan neuvoston velvoitteesta täsmentää työjärjestyksessään edellytykset, joilla yleisö voi tutustua neuvoston asiakirjoihin,
- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 1 artiklan (avoimuus yhtenä unionin yleisperiaatteena), 6 artiklan (demokratia), 28 artiklan 1 kohdan ja 41 artiklan 1 kohdan (oikeus tutustua asiakirjoihin asioissa, jotka liittyvät yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan sekä rikosasioissa tehtävään poliisiyhteistyöhön ja oikeudelliseen yhteistyöhön),
- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 10 ja 16 artiklan sellaisina kuin artikkelit on määrä muuttaa Lissabonin sopimuksella sekä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 15 ja 298 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 41 artiklan (oikeus hyvään hallintoon) ja 42 artiklan (oikeus tutustua asiakirjoihin),
- ottaa huomioon Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30 päivänä toukokuuta 2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1049/2001¹,
- ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön historiallisten arkistojen avaamisesta yleisölle annetun asetuksen (ETY, Euratom) N:o 354/83 muuttamisesta 22 päivänä syyskuuta 2003 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1700/2003²,
- ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännön, joka liittyy oikeuteen tutustua asiakirjoihin, ja erityisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen äskettäisen tuomion asiassa Bavarian Lager Co. Ltd vastaan komissio (asia T-194/04) sekä yhteisöjen

¹ EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43.

² EUVL L 243, 27.9.2003, s. 1.

tuomioistuimen tuomion asiassa Ruotsin kuningaskunta ja Maurizio Turco vastaan neuvosto (yhdistetyt asiat C-39/05 P ja C-52/05 P, jäljempänä Turco-asiassa annettu tuomio),

- ottaa huomioon Euroopan oikeusasiamiehen toiminnan sekä hänen ja Euroopan tietosuojavaltuutetun laatimat asiakirjat oikeudesta tutustua asiakirjoihin,
 - ottaa huomioon 20. marraskuuta 2002 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston välillä ¹ neuvoston arkaluonteisten turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alan tietojen saamisesta Euroopan parlamentin tutustuttavaksi,
 - ottaa huomioon 30. huhtikuuta 2008 annetun komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi (KOM(2008)0229),
 - ottaa huomioon luonnoksen Euroopan neuvoston yleissopimukseksi virallisten asiakirjojen saatavuudesta,
 - ottaa huomioon neuvostolle ja komissiolle esitetyt suulliset kysymykset Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Turco antaman tuomion täytäntöönpanemisesta, (O-87/2008 ja O-88/2008)
 - ottaa huomioon neuvoston, komission ja Euroopan parlamentin vuoden 2006 kertomukset oikeudesta tutustua asiakirjoihin sekä asetuksen (EY) N:o 1049/2001 17 artiklan,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 45 artiklan ja 97 artiklan 7 kohdan,
 - ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön (A6-0459/2008),
- A. ottaa huomioon, että oikeusvaltioperiaatteen perustuvia demokratioita sitoo periaate, jonka mukaisesti kansalaisia koskevat säännökset ovat julkisia, mihin liittyy EU:n toimielinten velvoite toimia avoimesti ja erityisesti noudattaa avoimuutta päätöksenteossaan siten, että demokraattiset lainsäädäntöelimet pitävät kokouksensa, käyvät keskustelunsa ja äänestävät julkisesti, ja myös lakiluonnokset ja niihin liittyvät asiakirjat ovat saatavilla,
- B. katsoo, että demokraattisen poliittisen järjestelmän vastuullisuuden ja oikeutuksen varmistamiseksi kansalaisilla on oikeus tietää
- kuinka heidän edustajansa toimivat sen jälkeen, kun heidät on valittu tai nimitetty julkisiin elimiin tai kun he edustavat jäsenvaltiota eurooppalaisissa tai kansainvälisissä yhteyksissä (vastuullisuuden periaate),
 - kuinka päätöksenteko toimii (mukaan lukien asiakirjat, tarkistukset, aikataulut, kulloisetkin toimijat, annetut äänet jne.) ja

¹ EYVL C 298, 30.11.2002, s. 1.

- kuinka julkisia varoja kohdennetaan ja käytetään ja millaisin tuloksin tämä tapahtuu (varojen käytön seurattavuus),
- C. ottaa huomioon, että kansainvälinen yhteisö ja Euroopan unioni jäsenvaltioidensa kokemusten perusteella ovat yhä enemmän tunnustaneet aidon "oikeuden tutustua asiakirjoihin" ja "oikeuden saada tietoja" demokratian, julkisuuden ja avoimuuden periaatteiden mukaisesti,
- D. ottaa huomioon, että määrälliset tiedot EU:n toimielinten vuotuisissa kertomuksissa asetuksen (EY) N:o 1049/2001 toimeenpanosta osoittavat, että asiakirjoihin tutustumiseen on myönnytty aikaisempaa useammin (kieltäytymisten lukumäärä ja osuus ovat yleisesti laskeneet), kun taas kieltäytymisten perusteet vaihtelevat EU-toimielimittäin (yleisin on päätöksenteon luottamuksellisuuden suojeleminen), ja että komissio ja parlamentti eivät ole kirjanneet ainoatakaan arkaluonteista asiakirjaa asiakirjarekistereihinsä, kun taas neuvoston 409:stä rekisteriinsä kirjaamasta asiakirjasta 79 oli arkaluonteisia; katsoo, että laadullinen arvio osoittaa selvästi, että useat asetuksen säännöksistä ovat johtaneet toisistaan poikkeaviin tulkintoihin asetuksen oikeasta soveltamisesta, mikä on antanut kansalaisille aihetta kääntyä Euroopan oikeusasiamiehen ja yhteisöjen tuomioistuimen puoleen,
- E. katsoo, että asetuksen (EY) N:o 1049/2001 11 artiklan 2 kohdan vastaisesti neuvosto lisää ainoastaan joihinkin asiakirjoihin toimielinten yhteisen viitenumeron ja vaikeuttaa siten asiakirjan yhdistämistä tiettyyn menettelyyn ja lisäksi joko luokittelee asiakirjat vähemmän merkityksellisiksi "kokousasiakirjoiksi", joita ei kirjata rekisteriin, tai käsittelee niitä "diplomaattisina" asiakirjoina, mikä mitätöi kansalaisten oikeuden tutustua asiakirjoihin,
- F. ottaa huomioon, että asetuksen (EY) N:o 1049/2001 johdanto-osan 6 kappaleen mukaisesti mahdollisuus tutustua asiakirjoihin olisi myönnettävä myös silloin, kun toimielimet toimivat siirretyn toimivallan nojalla (komitologia) ja että yhdeksän kymmenesosaa lainsäädännöstä hyväksytään tällaisen menettelyn mukaisesti, ja katsoo näin ollen, että tämän menettelyn yhteydessä olisi taattava asianmukainen ja avoin parlamentaarinen ja demokraattinen valvonta,
- G. ottaa huomioon, että Internetistä on tullut kansalaisten tärkein tapa tarkastella EU-asiakirjoja samalla, kun EU:n toimielimet ovat lisänneet asiakirjojen saatavuutta sähköisessä muodossa, minkä vuoksi on nyt tarpeen entisestään parantaa EU:n toimielinten verkkosivujen ja asiakirjojen käyttäjäystävällisyyttä, niiden välisiä yhteyksiä ja sellaisen yhteisen EU-portaalin luomista, jonka kautta pääsisi tutustumaan kaikkiin EU:n asiakirjoihin, menettelyihin ja toimielimiin,
- H. katsoo, että EU:n toimielinten olisi pyrittävä lisäämään läpinäkyvyyttä, avoimuutta ja demokratiaa etenemällä kohti "EU:n tiedonvapausasetusta", koska useita asetuksen (EY) N:o 1049/2001 toimeenpanossa ilmenneitä puutteita on tuotu julkisuuteen, EU:n toimielinten on kiireellisesti arvioitava viimeaikaisia tuomioita ja pantava ne täytäntöön samalla, kun komissio on esittänyt ehdotuksensa asetuksen (EY) N:o 1049/2001 tarkistamiseksi,
- 1. korostaa, että yhteisöjen tuomioistuin totesi Turco-asiassa antamassaan merkittävässä tuomiossa, että "asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 asetetaan lähtökohtaisesti velvollisuus

ilmaista neuvoston oikeudellisen yksikön lainsäädäntömenettelyitä koskevien lausuntojen sisältämät tiedot"¹ ja että tuomioistuin päätyi tässä tuomiossa seuraaviin päätelmiin:

- yleisön oikeus tutustua EU:n toimielinten asiakirjoihin perustuu näiden toimielinten demokraattiseen luonteeseen, kuten asetuksen (EY) N:o 1049/2001 johdanto-osan 4 kappaleessa ja 1 artiklassa säädetään,
 - asetukseen sisältyviä poikkeuksia (kuten päätöksenteon luottamuksellisuuden suojelu) on tulkittava tiukasti ja punnittava suhteessa asiakirjan julkaisemisella saavutettavaan ylivoimaiseen yleiseen etuun, koska asia liittyy demokratiaan, kansalaisten tiiviimpään osallistumiseen päätöksentekoon, hallinnon oikeuteen, tehokkuuteen sekä vastuullisuuteen kansalaisille²,
 - nämä päätelmät ovat erityisen tärkeitä silloin, kun EU:n toimielimet toimivat lainsäätäjinä³,
 - avoimuus lainsäädäntötoimea (ja sen laillisuutta) koskevien näkökantojen suhteen "mahdollistaa sen, että useiden näkökantojen eroavuuksista voidaan keskustella avoimesti, myötävaikuttaa toimielinten suurempaan legitimitettiin suhteessa kansalaisiin ja lisää kansalaisten luottamusta"⁴,
 - toimielimen on eriteltävä kieltäytymisen perusteet yksityiskohtaisesti⁵,
 - poikkeusta sovelletaan ainoastaan niin kauan kuin suojelu on asiakirjan sisällön kannalta perusteltua⁶;
2. korostaa, että yhteisöjen tuomioistuimen Turco-asiassa antama tuomio entisestään vahvistaa EU:ssa periaatetta, jonka mukaisesti demokraattisten toimielinten velvollisuutena on varmistaa toimintansa, asiakirjojensa ja päätöksensä julkisuus, mikä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklan ja EY:n perustamissopimuksen 254 ja

¹ Yhteisöjen tuomioistuimen Turco-asiassa antama tuomio, kohta 68.

² Jos asiakirjan voidaan katsoa kuuluvan poikkeustapauksiin (kuten "oikeudelliset lausunnot"), sen sisällön tarkastelun perusteella olisi arvioitava, mitä sen osia poikkeus koskee; tietojen tutustuttavaksi antamiseen liittyvien riskien on oltava asianmukaisesti ennakoitavissa eikä ainoastaan oletettavissa; on löydettävä tasapaino tällaisen riskin ja sen yleisen edun välillä, joka saavutettaisiin julkistamalla asiakirja suurempaan avoimuuteen liittyvien etujen kautta, koska avoimuus "parantaa kansalaisten mahdollisuuksia osallistua päätöksentekomenettelyihin ja sen avulla varmistetaan, että hallinnolla on demokraattisessa järjestelmässä suhteessa kansalaisiin suurempi legitimitetti ja että se on tehokkaampaa ja vastuullisempaa".

³ Sen perusteella, että kansalaisten "mahdollisuus tietää lainsäädäntötoimien perustana olevat seikat on edellytys sille, että he voivat tehokkaasti käyttää demokraattisia oikeuksiaan" (tuomioistuimen Turco-asiassa antaman tuomion 46 kohta) ja myös sen perusteella, että "mahdollisuus tutustua asiakirjoihin [...] oikeudellisista kysymyksistä, jotka ovat nousseet esiin lainsäädäntöaloitteita koskevien neuvotteluiden yhteydessä, on omiaan lisäämään yleistä ja lainsäädäntömenettelyn avoimuutta ja vahvistamaan Euroopan kansalaisten demokraattista oikeutta" ja on siten asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 tarkoitettu ylivoimainen etu (em. tuomion 67 kohta).

⁴ Turco-asiassa annetun tuomion 59 kohta.

⁵ Turco-asiassa annetun tuomion 69 kohta.

⁶ Turco-asiassa annetun tuomion 70 kohta.

255 artiklan perusteella on niiden laillisuuden, oikeutuksen ja vastuullisuuden edellytys, ja korostaa näin ollen, että asiakirjat on julkistettava ja niihin on voitava tutustua ja että poikkeuksien tästä periaatteesta on oltava rajoitettuja ja niitä on tulkittava suppeasti;

3. kehottaa EU:n toimielimiä panemaan kiireellisesti täytäntöön asetuksen (EY) N:o 1049/2001 viimeaikaisen oikeuskäytännön mukaisesti ja erityisesti ottaen huomioon yhteisöjen tuomioistuimen Turco-asiassa antaman tuomion kaikkine, erityisesti lainsäädäntötyötä koskevine seurannaisvaikutuksineen (oikeudellisen yksikön lausuntojen julkistaminen, poikkeusten tiukka tulkinta, velvoite eritellä yksityiskohtaisesti kieltäytymisen perusteet jne.), ja kehottaa neuvostoa lisäksi tarkistamaan menettelysääntöjään varmistaakseen kaikkien keskustelujen, asiakirjojen ja tietojen julkisuuden, mukaan lukien neuvoston kokouksiin osallistuvien jäsenvaltioiden valtuuskuntien jäsenten ja myös sen työ- ja asiantuntijaryhmiin osallistuvien henkilöllisyys, sekä laatimaan tarkan kirjallisen selostuksen julkisista kokouksistaan, koska myös tässä tapauksessa ovat voimassa yhteisöjen tuomioistuimen päätelmät, joiden mukaisesti avoimuuden kautta saavutettava yleinen etu on tärkeämpää kuin päätöksenteon luottamuksellisuuden suojelemiseksi tehty poikkeus – koska eri näkemykset lainsäädäntötoimesta lisäävät toimielinten oikeutusta;
4. kehottaa EU:n toimielimiä määrittelemään yhteiset säännöt siitä, miten hallintomenettelyt olisi toteutettava ja miten hallinnolliset asiakirjat olisi jätettävä käsiteltäviksi, määrättävä salassa pidettäviksi tai julkisiksi ja merkittävä asiakirjarekisteriin ja miten niitä olisi levitettävä EU:n toimielinten sisällä ja ulkopuolella, koska avoimuuden periaatetta ei voi erottaa hyvän hallinnon periaatteesta, sellaisena kuin Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio ovat sen vahvistaneet Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklassa; katsoo, että samasta näkökulmasta Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön historiallisten arkistojen avaamisesta yleisölle 1 päivänä helmikuuta 1983 annettu neuvoston asetus (ETY, Euratom) N:o 354/83¹ olisi kytkettävä asetuksen (EY) N:o 1049/2001 tarkistamiseen ja määriteltävä näin yhteisten säännöt ajankohtaisista, välivaiheen ja historiallisista arkistoista, jotta voidaan välttää nykyiset epä johdonmukaisuudet EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden käytäntöjen välillä;
5. uskoo, että parlamentin olisi oltava EU:n julkisuuden ja avoimuuden eturintamassa ja että sen olisi ennen vuoden 2009 parlamenttivaaleja käynnistettävä erityinen toimintaohjelma esimerkiksi sähköistä parlamenttia koskevan aloitteen yhteydessä, jotta erityisesti sen omalla sivustolla olisi saatavilla enemmän ja helpommin käytettävissä olevaa tietoa

¹ EYVL L 43, 15.2.1983, s. 1.

- parlamentin jäsenten toiminnasta ja heidän osallistumisestaan parlamentin työhön ja läsnäolostaan absoluuttisin ja suhteellisin luvuin sekä prosentteina siten, että nämä tiedot ovat kansalaisten saatavilla ja käytettävissä myös hakukriteereiden avulla¹,
- parlamentin täysistunto- ja valiokuntatyöstä sekä sen valtuuskuntien ja sisäisten elinten toiminnasta: lainsäädäntötyön seurantatietokantaa pitäisi kehittää sisällyttämällä siihen viittauksia ja linkkejä kaikkiin asiaan liittyviin asiakirjoihin², valiokuntien ja valtuuskuntien työstä pitäisi olla suoria videolähetyksiä parlamentin sivustolla samalla tavalla kuin täysistunnoista, ja nämä lähetykset pitäisi myös tallentaa ja niiden pitäisi olla kansalaisten saatavilla ja käytettävissä hakukriteerien avulla; sisäisten elinten (kuten puheenjohtajakokouksen, puhemiesneuvoston, kvestoreiden, parlamentin uudistamistyöryhmän jne.) olisi huolehdittava kaikkien asiakirjojensa saatavuudesta varmistaakseen, että niiden työskentely on mahdollisimman avointa muiden jäsenten ja kansalaisten suhteen,
- jäsenten kuluista ja korvauksista, koska Euroopan oikeusasiamiehen ilmaiseman kannan mukaisesti tutustumisoikeus koskee myös tällaista tietoa³, ja lisäksi kunkin jäsenen kaikista taloudellisista etuja koskevista ilmoituksista, ja että tämän tiedon olisi oltava saatavilla kaikilla EU:n virallisilla kielillä,

ja kehottaa jäsenvaltioita, kansallisia parlamenteja ja muita vaaleilla valittuja elimiä toimimaan samoin ja perustamaan rekisterin parlamentin ja sen jäsenten toiminnasta;

6. kehottaa komissiota noudattamaan Euroopan oikeusasiamiehen komission asiakirjarekisteristä antamaa suositusta (kantelu 3208/2006/GG), joka koskee sen velvollisuutta sisällyttää asetuksen (EY) N:o 1049/2001 11 artiklassa tarkoitettuun rekisteriin viittaukset kaikkiin hallussaan oleviin, asetuksen 3 artiklan a kohdassa tarkoitettuihin asiakirjoihin, jos näin ei vielä ole tehty;
7. katsoo, että asiakirjojen ja tiedon hakeminen olisi helpompaa, jos muut toimielimet käyttäisivät yhteisiä standardeja jättäessään asiakirjoja käsiteltäviksi, merkitessään niitä asiakirjarekisteriin ja käyttäessään niitä uudelleen (esimerkiksi viittauksissa saman

¹ Kuten esimerkiksi: kuinka monta päivää kukin jäsen on ollut läsnä parlamentin täysistunnoissa ja valiokunnissa ja missä hän on kirjautunut ja/tai äänestänyt sekä – nimenhuutoäänestyksissä – kuinka hän on äänestänyt; mihin toimielimen elinten kokouksiin hän on osallistunut (täysistunnot, valiokunnat, valtuuskunnat jne.); tietojen tulisi olla saatavilla myös hakukriteerien avulla, kuten jäsenen nimi/täysistunto/valiokunta/valtuuskunta/äänestykset/läsnäolo/päivä/kuukausi/vuosi/lainsäädäntökausi jne., ja tälle verkkosivulle pitäisi olla linkki jäsenten verkkosivuilta ja muilta tärkeiltä sivustoilta; nämä tiedot pitäisi olla jäsenten verkkosivuilla, kuten myös avustajien nimet, laaditut lausunnot, käsiteltäväksi jätetyt valiokunta- ja täysistuntotarkistukset mietintöihin ja muihin teksteihin, äänestyselitykset, kuva- ja äänitallenteet jne.

² Valiokuntamenettelyt ja -asiakirjat, kuten mietinnöt ja tarkistukset, muiden valiokuntien lausunnot, oikeudellisen yksikön lausunnot, täysistuntotarkistukset, nimenhuutoäänestykset, erityisesti lainsäädäntömenettelyihin liittyvät toimielinten väliset kirjeet valiokunta- ja täysistuntotasolla jne.

³ Euroopan oikeusasiamiehen suositusluonnos Euroopan parlamentille kantelusta 3643/2005/(GK)WP.

asiakirjan eri versioihin, siihen tehtyihin tarkistuksiin, sen liitteisiin ja siihen tehtyihin oikaisuihin)¹ käyttämällä avoimen lähdekoodin tekstinkäsittelyjärjestelmiä sekä soveltaen monikielisyyttä ja tekniikoita, joiden avulla myös vammaiset henkilöt saavat tiedot ja asiakirjat käyttöönsä, kuten komissio on esittänyt jäsenvaltioille tiedonannossaan yhteentoimivuusratkaisuista eurooppalaisille julkishallinnoille (ISA) (KOM (2008)0583) ja kuten säädetään julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä 17 päivänä marraskuuta 2003 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/98/EY²;

8. uskoo, että tavallisten kansalaisten on edelleen työlästä saada käyttöönsä EU:n toimielimiin liittyvää tietoa, koska toimielimillä ei ole yhteistä kansalaiskeskeistä avoimuus- ja viestintäpolitiikkaa; katsoo, että riippumatta siitä, mistä EU-kansalaiset saavat tietoa käyttöönsä, heidän olisi pystyttävä jäljittämään tietty lainsäädännöllinen tai hallinnollinen menettely ja saatava käyttöönsä kaikki siihen liittyvät asiakirjat³; katsoo, että kuten jo vuonna 2001 vaadittiin, EU:n toimielinten olisi määriteltävä yhteiset toimintaohjeet asiakirjarekistereidensä ja Internet-sivustojensa parantamiseksi, yksinkertaistamiseksi ja täydentämiseksi ja niiden yhteentoimivuuden varmistamiseksi; katsoo lisäksi, että koska EU:n toimielinten tarkoituksena on johtaa sähköisen viranomaisasioinnin tekniikoiden kehittämistä, niiden olisi kyettävä ja myös oltava halukkaita luomaan todellinen toimielinten yhteinen hakukone, joka tekisi yleisön mahdollisuudesta tutustua asiakirjoihin ja tietoihin käyttäjäystävällisempää;
9. pitää erittäin valitettavana, että asetuksen (EY) N:o 1049/2001 12 artiklassa säädetyn vastaisesti monia lainsäädännön valmisteluasiakirjoja ei edelleenkään merkitä asiakirjarekisteriin (kuten "kokousasiakirjat", joista pääasiassa keskustellaan Coreper I:n perustamissa neuvoston työryhmissä) ja silloin kun ne merkitään, niistä puuttuu toimielinten yhteinen viite siten, että on osoittautunut mahdottomaksi liittää niitä toimielinten yhteiseen arkistoon, jota ylläpidetään osana jo vuonna 2004 käynnistettyä toimielinten välistä avoimuutta koskevaa Trans-JAI-pilottihanketta, joka koskee vapautteen, turvallisuuden ja oikeuteen perustuvaan alueeseen liittyviä lainsäädäntömenettelyjä; panee merkille varapuhemies Wallströmin täysistunnossa ilmoittaman uuden määräajan (2010) ja katsoo, että tätäkään määräaikaa ei voida pitää, jos EU:n toimielimet eivät välittömästi osoita yhteysvirkamiestä, joka voisi lisätä toimielinten yhteisen viitteen silloin, kun se puuttuu alkuperäisestä asiakirjasta; katsoo, että nykyinen tilanne merkitsee paitsi julkisten varojen tuhlausta myös sitä, että kansalaiset pidetään etäisyyden päässä päivittäisestä lainsäädäntötyöstä vapautteen, turvallisuuden ja oikeuteen perustuvalla ja muilla hyvin arkaluonteisilla alueilla; kehottaa komissiota ennakoimaan tällaisen menettelyn käyttöön ottamista seuraavan vaalikauden alussa;
10. katsoo, että EU:n toimielinten pitäisi perustaa yhteinen EU:n asiakirja- ja tietorekisteri/portaali, jonka avulla kansalaiset voisivat seurata tiettyä menettelyä ja

¹ Nykyään asia ei ole näin, koska komissio, parlamentti ja neuvosto noudattavat eri käytäntöjä.

² EUVL L 345, 31.12.2003, s. 90.

³ Kuten alkuperäiset ehdotukset, kokouspöytäkirjat, mietinnöt, tarkistukset, äänestykset, äänestystulokset, keskustelut, lopulliset asiakirjat, toimeenpano jäsenvaltioissa, arviointikertomukset jne.

tarkastella kaikkia siihen liittyviä asiakirjoja¹; suunnitelmassa pitäisi lähteä liikkeelle toimielinten rekistereiden ja verkkosivustojen yksinkertaistamisesta ja täydentämisestä sekä yhteyksien luomisesta niiden välille ja edetä niiden kaikkien yhdistämiseen samaan EU-portaaliin; kehottaa perustamaan ennen seuraavaa vaalikautta toimielinten yhteisen päivittäisen seurantatiedotteen, johon koottaisiin EU:n lainsäädännöllistä ja muuta toimintaa ja esityslistoja koskevia tietoja ja asiakirjoja, mitä on jo suunniteltu toimielinten vuonna 2004 tekemään sopimukseen perustuvassa Trans-JAI-hankkeessa, joka valitettavasti ei vielä ole käynnissä;

11. kehottaa EU:n toimielimiä varmistamaan, että viimeistään ennen seuraavan vaalikauden alkua
 - kaikkiin valmisteluasiakirjoihin sisällytetään viittaus lainsäädäntömenettelyyn ja
 - kaikissa neuvoston ja sen valmistelevien elinten esityslistoissa ja menettelyjen tuloksena syntyneissä asiakirjoissa (mukaan lukien ns. kokousasiakirjat) viitataan selvästi tausta-asiakirjoihin, ja ne kirjataan oikeaan aikaan ja hyvissä ajoin neuvoston asiakirjarekisteriin ja julkistetaan,
 - ne selvittävät kansalaisille peittelemättä ja avoimesti organisaatorakenteensa, sisäisten yksiköidensä toimivaltuudet, töiden kulun organisaation sisällä ja niiden toimivaltaan kuuluvien asiakirjojen alustavat määräajat ja kertovat, mihin yksiköihin kansalaisten pitäisi ottaa yhteyttä tukea, tietoja tai hallinnollisia menettelyjä varten,
 - kaikkiin lainsäädäntöehdotuksiin sisältyy yleisön saatavilla oleva vaikutustenarviointi;
12. kehottaa EU:n toimielimiä huolehtimaan avoimuuden lisäämisestä komitologiamenettelyissä ja myös yhteispäätösmenettelyissä silloin, kun EU:n toimielinten välillä päästään yhteisymmärrykseen ensimmäisessä käsittelyssä (ns. kolmikantaneuvottelut), jotta voidaan varmistaa, että toimielinten väliset sopimukset täyttävät lainsäädäntömenettelyjen julkisuuden ja avoimuuden vaatimukset, ja katsoo, että tämän on tapahduttava sellaisen parlamentaarinen edustajakokouksen myötävaikutuksella, jolla on lainsäädännöllinen velvollisuus pitää kokouksensa julkisesti ja julkistaa käsittelemänsä asiakirjat;
13. korostaa, että nykyiset siirretyn lainsäädäntövallan käyttöön liittyviä menettelyjä (nk. komitologiasäädökset), jotka muodostavat yhdeksän kymmenesosaa EU:n toimielinten vuosittain hyväksymistä oikeudellisesti sitovista säädöksistä, olisi tarkistettava ja niitä olisi sovellettava siten, että voidaan varmistaa demokratian periaatteiden ja avoimuuden noudattaminen, että komitologiakomiteoiden jäseniä, pöytäkirjoja ja äänestyksiä koskevista tiedoista olisi tehtävä julkisia ja että kansallisten parlamenttien ja Euroopan parlamentin jäsenillä sekä kansalaisilla olisi oltava mahdollisuus saada tutustuttavakseen komitologiarekisterissä olevat asiakirjat välittömästi sen jälkeen, kun ne on lähetetty komiteoiden jäsenille (kuten entinen komission jäsen Barnier lupasi vuonna 2001);

¹ Kuten alkuperäiset ehdotukset, kokouspöytäkirjat, mietinnöt, tarkistukset, äänestykset, äänestystulokset, keskustelut, lopulliset asiakirjat, toimeenpano jäsenvaltioissa, arviointikertomukset jne.

katsoo, että avoimuutta olisi lisättävä erityisesti asetusten valmistelussa ja että parlamentin olisi järjestettävä näiden ehdotusten käsittely mahdollisimman avoimesti välttääkseen tilanteet, joissa avoimuutta ei noudateta, kuten tapahtui nesteitä ja henkilökannereita koskevien lentoturvallisuusasetusten kohdalla;

14. katsoo, että EU:n toimielinten välisen lojaalisen yhteistyön periaatteen mukaisesti niiden velvollisuus on erityisesti lainsäädäntöasioihin tai kansainvälisiin sopimuksiin liittyvissä asioissa (kuten EU:n ja Yhdysvaltojen yhteistyö oikeus- ja sisäasioissa, matkustajarekisterin (PNR) käytössä ja tietosuoja-asioissa) tai nimitysasioissa (kuten Euroopan unionin perusoikeusviraston johtajan nimitys), vaihtamaan kaikkia asiaan liittyviä asiakirjoja ja tietoja, vaikka ne olisivat arkaluonteisia tai luottamuksellisia, ja katsoo myös, että nykyisiä käytäntöjä pitäisi pikaisesti kehittää;
15. kiittää Euroopan oikeusasiamiestä hänen työstään avoimuuden lisäämiseksi EU:n toimielimissä ja yhtyy näkemyksiin, joita hän on esittänyt yhdessä Euroopan tietosuojavaltuutetun kanssa tasapainosta tietosuojan ja yksityisyyden suojan välillä yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 18 päivänä joulukuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001¹ ja asetuksen (EY) N:o 1049/2001 mukaisesti; pyytää Euroopan oikeusasiamiestä laatimaan vaalien jälkeiselle uudelle Euroopan parlamentille asiakirjoihin tutustumista koskevan kertomuksen tässä päätöslauselmassa käsitellyistä asioista;
16. kehottaa EU:n toimielimiä ja jäsenvaltioita edistämään yhteistä avointa hallintokulttuuria, jossa noudatetaan periaatteita, jotka käyvät ilmi Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklasta, yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, Euroopan oikeusasiamiehen suosituksista ja jäsenvaltioiden parhaista käytännöistä; katsoo, että samaan tapaan kuin tietosuojasta vastaavat henkilöt jo nyt toimivat, EU:n toimielinten kaikkien pääosastojen olisi huolehdittava, että asiakirjat jätetään käsiteltäviksi, merkitään asiakirjarekisteriin, määrätään salassa pidettäviksi tai julkisiksi ja että niitä levitetään hyvän hallinnon periaatteen mukaisesti sekä asetuksen (EY) N:o 1049/2001 ja kunkin EU:n toimielimen työjärjestyksen edellyttämällä tavalla;
17. kehottaa käynnistämään Euroopan avoimuuden teemavuoden sekä avoimuuskampanjan, jota käytäisiin Euroopan parlamentin vaalien yhteydessä vuonna 2009, jotta kansalaiset olisivat tietoisia oikeudestaan tutustua EU:n asiakirjoihin sekä EU:n ja jäsenvaltioiden julkisuutta ja avoimuutta koskevista säännöistä;
18. katsoo, että EU:n tason avoimuuden tulisi heijastua myös EU:n lainsäädännön saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä jäsenvaltioissa, ja kehottaa kansallisia parlamentteja ja Euroopan unionin kansanedustuslaitosten yhteisö- ja Eurooppa-asioiden valiokuntien konferenssia tarkastelemaan tähän päätöslauselmaan sisältyviä ehdotuksia ja edistämään EU-rekisterin perustamista parlamenttien ja niiden jäsenten toiminnasta, mikä voisi auttaa varmistamaan ja lisäämään EU:n, Euroopan parlamentin ja kansallisten parlamenttien välistä yhteistyötä ja kuulemista hyödyntäen myös sähköisen parlamentin ja sähköisen viranomaisasioinnin avoimuushankkeen yhteydessä esiin tulleita hyviä käytäntöjä;

¹ EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1.

19. panee merkille Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen lausunnossaan N:o 270(2008) ilmaiseman huolen luonnoksesta Euroopan neuvoston yleissopimukseksi virallisten asiakirjojen saatavuudesta ja kehottaa jäsenvaltioita sisällyttämään yleissopimusluonnokseen ainakin yleiskokouksen jäsenten esittämät tarkistukset;
20. kehottaa Euroopan neuvostoa ja yhteisöjen tuomioistuinta (sen hallinnollisten tehtävien suhteen), jotka ainoina eliminä eivät edelleenkään sovelta asiakirjoihinsa asetusta (EY) N:o 1049/2001, pohtimaan asiaa ja ryhtymään asianmukaisiin toimiin tilanteen korjaamiseksi;
21. kehottaa EU:n toimielimiä työskentelemään kunnianhimoisesti eurooppalaisen "tiedonvapausasetuksen" hyväksi asetuksen (EY) N:o 1049/2001 nykyisen tarkistusehdotuksen pohjalta;
22. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Euroopan oikeusasiamiehelle, Euroopan tietosuojavaltuutetulle sekä Euroopan neuvostolle.